

כך, זה התחיל...

אלפיים שנה היו היהודים בגלות ולא דיברו עברית. הם ידעו לקרוא עברית, להתפלל בעברית. הם למדו תורה ותלמוד, אבל לא דיברו עברית. העברית היתה "לשון קודש", ולא שפה של יום-יום.

אליעזר בן-יהודה נולד בעיירה קטנה בליטא. הוא היה ציוני, ובשנת 1881 עלה לארץ עם דבורה אישתו. הם גרו בירושלים. בן-יהודה חשב, שעם ישראל צריך לחזור לא רק לארץ שלו אלא גם לשפה שלו. הוא חשב שהעברית צריכה להיות שפה חיה, וקרא לאנשים לדבר רק עברית. בן-יהודה החליט, שהוא ומשפחתו ידברו רק עברית כדי להראות שזה אפשרי. זה לא היה קל, כי ברחוב, בחנויות ובבתי-הספר לא דיברו עברית.

הרבה אנשים התנגדו לאידאולוגיה של בן-יהודה, ולא הסכימו לדבר עברית. היו דתיים שאמרו, שאסור לדבר בלשון הקודש. היו אנשים שאמרו שאי-אפשר לדבר עברית כי חסרות בה הרבה מאוד מילים ואי אפשר להשתמש בה בחיי היום-יום.

בן-יהודה כתב מילון גדול וחשוב: "מילון הלשון העברית הישנה והחדשה". זה היה המילון העברי הראשון. במילון הזה יש מילים מהתנ"ך ומהתלמוד וגם מילים חדשות שבן-יהודה המציא. לדוגמא: מילון, עיתון, טייס, משרד, רכבת, מגבת, מסעדה, חביתה, קציצה, גלידה, נקניק, כביש, משרה, משקפיים, חייל, בובה ועוד.

בן-יהודה הוציא עיתון עברי בשם "הצבי". בעיתון הוא כתב את הרעיונות שלו בקשר לשפה העברית.

הרעיונות האלה השפיעו על אנשים רבים, בעיקר על מורים במושבות. הם התחילו ללמד עברית, וביקשו מהתלמידים לדבר רק עברית בבית הספר ובבית. למורים האלה היה קשה מאוד, כי לא היו ספרי לימוד בעברית. הם ישבו כלילות, תרגמו ספרי לימוד משפות אחרות וגם כתבו ספרי לימוד עבריים בעצמם. התלמידים דיברו עברית בבתי הספר וגם בבית ההורים. יותר ויותר אנשים התחילו לדבר עברית. כן חזרה העברית להיות שפה חיה.

בארץ יש יישובים, רחובות ובתי-ספר על שם אליעזר בן-יהודה, מחייה השפה העברית.

מעובד על-פי טקסטים שונים.

כך, זה התחיל...

אלפים שנה היו היהודים בגלות ולא דברו עברית. הם ידעו לקרוא עברית, להתפלל בעברית. הם למדו תורה ותלמוד, אבל לא דברו עברית. העברית הייתה "לשון קדש", ולא שפה של יום-יום.

אליעזר בן-יהודה נולד בפעירה קטנה בליטא. הוא היה ציוני, ובשנת 1881 (אסף שמונה מאות שמונים ואחת) עלה לארץ עם דבורה אשתו. הם גרו בירושלים. בן-יהודה חשב, שעם ישראל צריך לחזור לא רק לארץ שלו אלא גם לשפה שלו. הוא חשב שהעברית צריכה להיות שפה חיה, וקרא לאנשים לדבר רק עברית. בן-יהודה החליט, שהוא ומשפחתו ידברו רק עברית כדי להראות שזה אפשרי. זה לא היה קל, כי ברחוב, בחניות ובבתי-הספר לא דברו עברית.

הרבה אנשים התנגדו לאידאולוגיה של בן-יהודה, ולא הסכימו לדבר עברית. היו דתיים שאמרו, שאסור לדבר בלשון הקדש. היו אנשים שאמרו שאי-אפשר לדבר עברית כי חסרות בה הרבה מאוד מלים ואי אפשר להשתמש בה בחיי היום-יום.

בֵּן-יְהוּדָה כָּתַב מְלוֹן גָּדוֹל וְחָשׁוּב: "מְלוֹן הַלְשׁוֹן
הָעִבְרִית הַיְשָׁנָה וְהַחֲדָשָׁה". זֶה הָיָה הַמְלוֹן הָעִבְרִי
הָרִאשׁוֹן. בַּמְלוֹן הַזֶּה יֵשׁ מַלִּים מֵהַתַּנ"ךְ וּמֵהַתְּלִמוֹד
וְגַם מַלִּים חֲדָשׁוֹת שֶׁבֶן-יְהוּדָה הִמְצִיא. לְדַגְמָא: מְלוֹן,
עֵתוֹן, טִיס, מְשָׁרֵד, רַכְבָּת, מַגָּבֶת, מְסַעְדָּה, חֲבִיתָה,
קִצִּיצָה, גְּלִידָה, נִקְנִיק, כָּבִישׁ, מְשֻׁטָּרָה, מְשֻׁקָּפִים,
חֵיל, בָּבָה וְעוֹד.

בֵּן-יְהוּדָה הוֹצִיא עֵתוֹן עִבְרִי בְּשֵׁם "הַצְבִּי". בְּעֵתוֹן
הוּא כָּתַב אֶת הַרְעִיוֹנוֹת שֶׁלוֹ בְּקֶשֶׁר לַשָּׂפָה הָעִבְרִית.

הַרְעִיוֹנוֹת הָאֵלֶּה הִשְׁפִּיעוּ עַל אֲנָשִׁים רַבִּים, בְּעֶקֶר עַל
מוֹרִים בַּמוֹשְׁבוֹת. הֵם הִתְחִילוּ לְלַמֵּד עִבְרִית, וּבְקֶשֶׁר
מֵהַתְּלִמִּידִים לְדַבֵּר רַק עִבְרִית בְּבֵית הַסֵּפֶר וּבְבֵית.
לְמוֹרִים הָאֵלֶּה הָיָה קִנְיָה מְאֹד, כִּי לֹא הָיוּ סִפְרֵי לְמוֹד
בְּעִבְרִית. הֵם יָשְׁבוּ בַּלִּילוֹת, תַּרְגָּמוֹ סִפְרֵי לְמוֹד
מְשֻׁפּוֹת אַחֲרוֹת וְגַם כָּתְבוּ סִפְרֵי לְמוֹד עִבְרִיִּים
בְּעֶצְמָם. הִתְלִמִּידִים דִּבְרוּ עִבְרִית בְּבֵית הַסֵּפֶר וְגַם
בְּבֵית הַהוֹרִים. יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֲנָשִׁים הִתְחִילוּ לְדַבֵּר
עִבְרִית. כֵּן חֲזָרָה הָעִבְרִית לְהִיּוֹת שָׂפָה חַיָּה.

בְּאַרְץ יֵשׁ יְשׁוּבִים, רְחוּבוֹת וּבָתֵּי-סֵפֶר עַל שֵׁם אֱלִיעֶזֶר
בֵּן-יְהוּדָה, מְחִיָּה הַשָּׂפָה הָעִבְרִית.

Vocabulaire du texte

כך, זה התחיל...

2000	אֶלֶּפִּים
année(s)	שָׁנָה, שָׁנִים
vivre	חַיּוֹ, לַחְיּוֹת
diaspora	גָּלוּת = גּוֹלָה
parler	דַּבֵּר, לְדַבֵּר
savoir, connaître	יָדַעַת, לְדַעַת
prier	לְהַתְפַּלֵּל
Langue sainte	לְשׁוֹן קֹדֶשׁ
au quotidien	יוֹם-יוֹם
est né	נִוֶּלֶד
village, bourgade	עִירָה
monter	עָלָה, לְעֵלוֹת ל...
vers Israël	לְאַרְץ = לְיִשְׂרָאֵל
sa femme	אִשְׁתּוֹ = הָאִשָּׁה שֶׁלוֹ
penser	חָשַׁב, לְחַשֵּׁב
Peuple juif	עַם יִשְׂרָאֵל
il faut, doit	צָרִיךְ
revenir	לְחַזֵּר
non seulement	לֹא רַק
mais aussi	אֲלָא גַם
langue	שָׂפָה
doit être	צָרִיךְ לִהְיוֹת, צָרִיכָה לִהְיוֹת
vivant, vivante	חַי, חַיָּה
appeler, demander à, aux	קָרָא ל..., לְקַרְא ל...
décider	הִחְלִיט, לְהַחְלִיט
afin de, afin que	כְּדִי
montrer	לְהַרְאוֹת

possible	אפשרי
rue	רחוב
magasin(s)	חנות, חניות
école(s)	בית-ספר, בתי-ספר
s'opposer à	התנגדו ל.., להתנגד ל...
être d'accord	הסכים, להסכים
religieu(x)	דתי, דתיים
il est interdit	אסור
il n'est pas possible	אי-אפשר
il manque, manquant	חסר, חסרה, חסרים, חסרות
mot(s)	מלה, מלים
utiliser	להשתמש ב...
dictionnaire	מלון
important	חשוב
langue	לשון
ancien, ancienne	ישן, ישנה
nouveau, nouvelle	חדש, חדשה
inventer	המציא, להמציא
par exemple	לדגמא
journal	עתון
pilote d'avion	טיס
bureau	משרד
train	רכבת
serviette	מגבת
restaurant	מסעדה
omelette	חביתה
boulette	קציצה
glace	גלידה
saucisse	נקניק
route	כביש
police	משטרה

lunettes	מְשָׁקִים
soldat	חַיָּל
poupée	בִּבָּה
etc... et encore	וְעוֹד
publier, faire sortir	הוֹצִיא, לְהוֹצִיא
du nom de...	בְּשֵׁם
idée	רֵעוּן, רֵעִיוֹנוֹת
concernant, en relation avec	בְּקֶשֶׁר ל...
influencer	הַשְׁפִּיעַ, לְהַשְׁפִּיעַ עַל
surtout	בְּעֶקֶר
communautés agricoles	מוֹשָׁבָה, מוֹשְׁבוֹת
commencer	הִתְחִילוּ, לְהִתְחִיל
demander	בְּקֶשׁוֹ, לְבַקֵּשׁ מ...
manuels scolaires	סֵפֶר לְמוֹד, סִפְרֵי לְמוֹד
s'asseoir	יֵשֵׁבוּ, לְשֹׁבֵת
nuît	לַיְלָה, לַיְלוֹת
traduire	תַּרְגֵּמוּ, לְתַרְגֵּם
autre(s)	אַחֵרִים, אַחֲרוֹת
par eux mêmes	בְּעֶצְמָם
parents	הוֹרִים
ainsi	כֵּן
localité(s)	יִשׁוּב, יִשׁוּבִים
celui qui redonné vie à l'hébreu	מְחַיֶּה הַשָּׂפָה הָעִבְרִית

1°) Soulignez ou surlignez l'affirmation exact d'après le texte ou vos connaissances:

(1)

- (א) היום בישראל האנשים מדברים עברית לא רק בבית.
- (ב) היום בישראל האנשים לא מדברים עברית עם ילדים קטנים.
- (ג) היום העולים החדשים לא צריכים לדבר עברית.
- (ד) היום בישראל העולים החדשים לא יכולים ללמוד עברית.

(2)

- (א) בן יהודה חשב שהיהודים לא צריכים ארץ.
- (ב) בן יהודה חשב שליהודים אין שפה.
- (ג) בן יהודה חשב שהיהודים בארץ ישראל צריכים לדבר עברית.
- (ד) בן יהודה חשב שהיהודים לא צריכים לקרוא ולכתוב עברית.

(3) האנשים חשבו שאליעזר בן-יהודה משוגע, כי...

- (א) הוא התפלל בעברית.
- (ב) הוא חשב שהעברית היא שפה קדושה.
- (ג) הוא לא ידע עברית.
- (ד) הוא חשב שהעברית היא שפה חיה.

(4) ה'משוגעים'

- (א) חשבו שהשפה העברית קדושה.
- (ב) דיברו ולימדו עברית.
- (ג) לא ידעו עברית.
- (ד) כתבו מילון בעברית.

(5)

- (א) בן יהודה כתב מילון צרפתי-עברי.
- (ב) במילון של בן יהודה יש רק מלים מהתנ"ך.
- (ג) המילון של בן יהודה הוא מילון היסטורי.
- (ד) במילון של בן-יהודה יש רק מלים עבריות מורניות.

(6)

- (א) בן יהודה לימד את בני המשפחה שלו עברית.
- (ב) בן יהודה דיבר יידיש עם אשתו.
- (ג) הילדים של בן יהודה דיברו אתו רוסית.
- (ד) בן יהודה למד עברית מבני המשפחה שלו.

2°) Ecrivez les questions pour les réponses suivantes :

_____ ? בבית, ברחוב, בחנות, עם השכנים...

_____ ? מכל המקורות העתיקים.

_____ ? אליעזר בן יהודה.

_____ ? לעשות אותה לשפה חייה.

_____ ? היא הייתה שפת התפילות.

_____ ? לדבר איתו רק עברית.

_____ ? מספרה, גלידה, פצצה, מגבת...

_____ ? בשנת 1881.

3°) Complétez ce texte avec les prépositions adaptées :

אליעזר בן יהודה נולד _____ שנת 1858 בליטא. _____ שנת 1878 למד רפואה

בפריס. באותה תקופה כתב מאמרים _____ העלייה _____ ארץ ישראל.

בשנת 1881 עלה בן יהודה לארץ. הוא נלחם _____ כך, שהלשון העברית תהיה

לשון הדיבור. בארץ הוא לימד עברית וערך עיתונים בעברית: "הַצֶּבִי" ו"הַאֹר".

בביתו _____ אליעזר בן יהודה בירושלים דיברו _____ עברית, ובנו,

איתמר, היה הילד הראשון, שלשון אָמוֹ הייתה עברית.

מִפְעֵל חִיו _____ אליעזר בן יהודה הוא מילון הלשון העברית הישנה והחדשה.

במילון זה מופיעות _____ המלים העִבְרִיֹּת, מהמלים שבתנ"ך ועד המלים

החדשות, _____ חודשו בימי בן יהודה.

COMMENTAIRE SUR LE TEXTE A TRADUIRE

אַלִּיעֶזֶר בֶּן יְהוּדָה נולד בשנת 1858 בליטא. משנת 1878 למד רפואה בפריס. באותה תקופה כתב מאמרים בעד העליה לארץ ישראל. בשנת 1881 עלה בן יהודה לארץ. הוא נלחם על כך, שהלשון העברית תהיה לשון הדבור. בארץ הוא למד עברית וערך עתונים בעברית: "הצבי" ו"האור".

בביתו של אליעזר בן יהודה בירושלים דברו רק עברית, ובנו, איתמר, היה הילד הראשון, שלשון אמו הייתה עברית.

מפעל חייו של אליעזר בן יהודה הוא מלון הלשון העברית הישנה והחדשה. במלון זה מופיעות כל המלים העבריות, מהמלים שבתנ"ך ועד המלים החדשות, שחדשו בימי בן יהודה. בן יהודה חדש מלים כמו: גלידה, עתון, אירון, מלון, מגהץ ופצצה, פעם חשבו שהוא משגע, אבל היום הוא נקרא מחיה הלשון העברית המדברת.